

Пан Шульпіка

Микола Костомаров

Зажурився сизий голуб, сидя на дубочку,
Що одняв у його злющий рябець голубочку.
Перелинув голубочок з дуба на кленину,
Одняв в мене пан Шульпіка рідную дитину.
Перелинув голубочок із кленка на івку,
Ой як мені без дівчини на сім світі гірко!
Сизесенький голубочок жалібно воркоче,
А край його на осиці сорока скрегоче.
Голуб стогне, а матінка по дитині б'ється,
Молоденький козаченько у тугу вдається.
- Не плач, не плач, козаченько, по моїй дитині,
Пошукай собі на світі іншої дівчини.
Не журися, вона тобі не своя, чужая!
- Ох, як мені не журиться - я її кохаю.
- Ой іди ж, мій молоденький, дівку визволяти,
Вона буде тобі жінка, а я рідна мати.

Ой там річка невеличка; на річці місточок,
А на березі край його лозовий кущочок.
Щось почало у тих лозах стиха шелестіти:
Засіда козак Шульпіку, хоче устрелити.
Та вже сонце на заході, а місяць зіходить,
Із Шульпікиного двора челядка виходить.
От і пишний пан Шульпіка в поле виїжджає,
А під паном вороненький коник шкандибає.
Виїжджає пан Шульпіка на лови з хортами,
Ізо всею челядкою та ще й з гайдуками.
Вже передня челядонька місток проскакала,
А матінка перед паном навколішки стала:
- Здійми, пане милостивий, із мене кручину,
Оддай мені, паноченьку, рідную дитину. -
Як сказився пан Шульпіка, як почав гукати,
Казав стару матусеньку зараз хлостовати!
Сам поїхав на конику через той місточок,
Закачався, захитався лозовий кущочок.
Гульк! Рушниця загуділа, куля полетіла
Та у саме панське серце прямо улучила.

Ой вискочив козаченько з куща лозового,
Покотився пан Шульпіка з коня вороного.
Ой шатнула челядонька козака єднати,
Де взялися товариші його рятовати.
А Шульпікина челядка лиха повидала:
Які лягли на місточку, інші повтікали.
Вибігала дівчинонька із панського замка,
Обіймала, цілувала матір і коханка.
Понесли пана Шульпіку до теплого лежка, –
А за паном простяглася кровава стежка!
Понесли пана Шульпіку у яму ховати, –
За ним народ поволікся пана поминати:
– Оце тобі, пан Шульпіка, хай буде за тоє,
Що дитину запоганив у неньки старої!
Оце тобі, пан Шульпіка, хай за шкоду тую,
Що ти украв у козака дівку молодую!
Оце тобі, вражий сину, од нас дякування,
Що терпіли ми од тебе всякі глузовання!
Оце тобі, сучий сину, за твої уразки,
Що ти їздив поміж миром без всякої опаски.